

İlkokul Sosyal Bilgiler Programı ile Okul, Meslek ve Sivil Yaşam (C3) Çerçeve Programında Yer Alan Kazanımların Karşılaştırılması

The Comparison of the Achievements in the Primary School Social Studies Program and the College, Career and Civil Life (C3) Framework Program

Erhan GÖRMEZ*

• *Geliş Tarihi:* 02.07.2017 • *Kabul Tarihi:* 28.10.2017 • *Yayın Tarihi:* 06.11.2017

ÖZ: Gelişmiş ülkeler karşılaştıkları toplumsal sorunların üstesinden gelmek için eğitim sistemlerini etkili bir biçimde kullanmaktadırlar. Bu ülkeler, eğitim programlarını sürekli güncel tutarak ortaya çıkan yada çıkma ihtimali olan sorunlara anında müdahale etmektedirler. Bu gelişmiş ülkelerden biri de hiç şüphesiz ABD'dir. Nüfusu çok farklı etnik gruplardan oluşan ABD'nin 20. yüzyılın başında karşılaştığı en önemli sorunlardan biri de ırkçılık sorunu olmuştur. ABD farklı etnik grupların meydana getirdiği bu mozaik bir arada tutabilmek ve ırkçılığın neden olduğu sorunları ortadan kaldırmak için eğitim kurumlarına çok kültürlü bir anlayışı yansıtan "Sosyal Bilgiler" adında bir ders koymuştur. Bu ders kendisine yüklenen "toplumsal varoluşu gerçekleştirme" misyonundan ötürü dünyanın bir çok ülkesi tarafından da (Kanada, Japonya, Güney Kore, Finlandiya, Türkiye vb.) eğitim programlarında okutulmaya başlanmıştır. Çok disiplinli bir yapıya sahip olan bu dersin, dönem dönem eğitim bilimlerinde meydana gelen çağdaş anlayışları da yakından takip ettiği görülmektedir. ABD'de özellikle sosyal bilgiler dersinin çağdaş bir boyuta ulaşmasında Amerikan Sosyal Bilgiler Ulusal Konseyi'nin (NCSS) çok yoğun çabaları söz konudur. Bu çalışmada 2013 yılında Amerikan Sosyal Bilgiler Ulusal Konseyi'nin (NCSS) eyaletler temelinde sosyal bilgilerin standartlarını geliştirmek amacıyla hazırlanmış olduğu Okul, Meslek ve Sivil Yaşam (The College, Career and Civic Life) adlı çerçeve programında yer alan K 3-5 seviyelerine hitap eden ders kazanımları ile Türkiye'de 2004-2005 yılları arasında yeniden yapılandırılan ve 2012 yılında güncellenen 4. sınıf Sosyal Bilgiler dersine ait olan kazanımlar karşılaştırılmaya çalışılmıştır. Nitel araştırma yaklaşımı benimsenerek gerçekleştirilen araştırmanın verileri doküman incelemesi yoluyla elde edilmiştir. Araştırmadan elde edilen veriler doküman incelemesi aşamalarına göre analiz edilmiştir. Araştırma sonucu genel olarak değerlendirildiğinde C3 Çerçeve Programının Vatandaşlık, Ekonomi, Tarih ve Coğrafya disiplinleri ile ilgili kazanımlarının, ilkökul sosyal bilgiler programında yer alan kazanımlara kıyasla daha kapsamlı, güncel ve uygulamaya dönük olduğu görülmüştür.

Anahtar sözcükler: İlkokul, sosyal bilgiler programı, C3 çerçevesi, kazanımlar

ABSTRACT: Developed countries use educational systems effectively to overcome the social problems which they faced. By keeping their educational system up to date consistently, they interfere the problems which were arisen or have potentially to arise. Undoubtedly, one of these developed countries is the United States of America. At the beginning of the 20th century the most important problem this state had, which had a very different ethnic structure, was racism. In order to keep this ethnic mosaic of different cultures together and to remove racist issue on the ground, the United States has put a course called "Social Studies", which reflects a multicultural understanding of educational institutions. The best example of this situation is the introduction of a lesson called Social Studies in educational institutions as a solution to the social chaos in the early 20th century in the United States. This course has been included in curriculum of many countries in the world (USA, Canada, Japan, South Korea, Finland, Turkey etc) due to the mission of "realization of social existence" which was attributed to it. It has been observed that this course, which has a multidisciplinary structure, closely followed the contemporary understandings that have taken place in the educational sciences from time to time. Especially in the USA, to reach the Social studies a contemporary dimension, American National Council for the Social Studies (NCSS) spends more effort. This study attempted to compare the achievements addressed to the K3-5 levels in the College, Career and Civil Life (C3) Framework program prepared by American National Council for the Social Studies in the year 2013 to improve social information standards on the basis of the provinces with those of primary social studies course which was restructured in Turkey between 2004 and 2005 and updated in 2012 in Turkey. In the research, it was benefited from

* Yrd. Doç. Dr., Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Anabilim Dalı, erhangormez@hotmail.com

document analysis method which is one of the qualitative data collection methods. The data obtained from the study were analyzed according to the stages of the document analysis method. The result of the research evaluated generally, It can be said that the achievements of the C3 Framework program on Citizenship, Economy, History and Geography disciplines are more comprehensive, actual and practical compare to the o the achievements in the primary school social studies curriculum.

Key Words: Primary school, social studies curriculum, C3 framework, achievement

1. GİRİŞ

Modern ülkeler bireysel, toplumsal, teknolojik, sosyolojik, sanatsal, kültürel vb. alanlarda meydana gelen değişimleri ve gelişmeleri yakından takip etme konusunda eğitim sistemlerine önemli görevler yüklemişlerdir. Birçok gelişmiş ülke (ABD, Almanya, Japonya vb.) toplumsal ilerleyişlerini eğitim sistemlerini yeniden gözden geçirerek veya sistemlerinde köklü değişiklikler yaparak sürdürmektedirler. Bu ülkelerin eğitim sistemlerinin en önemli özelliği dinamik bir yapıya sahip olmaları, sürekli bir arayış içinde olmalarıdır. Şüphesiz, söz konusu gelişmiş ülkelerden biri de ABD'dir.

Amerika Birleşik Devletleri'nde eğitimin yönetimi yerel yönetimlere (yani eyaletlere) devredilmiştir (Güçlü ve Bayrakçı, 2004). 50 eyaletten oluşan ABD'de eğitim uygulamalarında farklı yollar benimsenmiş olsa da *farklılıktan birlik yaratmak, demokratik ideal ve uygulamaları teşvik etmek, kişisel gelişmeye yardımcı olmak, sosyal şartları iyileştirmek ve milli gelişmeyi hızlandırmak* gibi ortak genel amaçlar bulunmaktadır (Keskin ve Keskin, 2011). Farklı eyaletlere ve çok uluslu bir yapıya sahip olan ABD, yukarıda değinilen ortak amaçları gerçekleştirmek için eğitim faktörünü etkili bir biçimde kullanmayı başarmıştır. Bunun en belirgin örneği ABD'nin 1900'lü yılların başında yaşadığı sosyal, kültürel, ekonomik alanlardaki büyük dönüşümün doğurduğu sorunlara çözüm aramak ve ulusal toplum anlayışını oluşturmak için eğitim kurumlarına bir konu alanı yada ders olarak Sosyal Bilgiler eğitimini koymaları olabilir. Sosyal Bilgileri bir ders adı olarak ABD ilk kez 1916 yılında kullanmıştır. Bu ders, eğitim bilimlerinde yaşanan gelişmelerden sürekli etkilenmiştir. 1930'lu ve 1940'lı yıllarda yeniden kurmacılık akımı ve çocuk merkezli eğitim yaklaşımını benimseyen eğitimciler sosyal bilgilerin gelişmesi için önemli çabalar harcamışlardır (Safran, 2014). 1960'lı yıllarda sosyal bilgiler yeniden gözden geçirilerek konu alanı "disiplinlerin yapısı" ve "sarmal program" olmak üzere iki kavram çerçevesinde şekillendirilmiştir (Tay ve Demir, 2016). 1994 yılında ise ABD'de Sosyal Bilgiler Ulusal Konseyi (NCSS) sosyal bilgiler programı için tematik standartlar belirlemiş ve bundan sonraki programlar bu temel üzerinde oluşturulmuştur (Safran, 2014).

ABD'de özellikle sosyal bilgiler dersinin çağdaş bir boyuta ulaşmasında Amerikan Sosyal Bilgiler Ulusal Konseyi'nin (NCSS) çok yoğun çabaları söz konudur. Bu konsey, 2013 yılında eyaletlerin sosyal bilgiler standartlarını geliştirmek ve uygulayıcıların (yerel okul bölgeleri, okullar, öğretmenler ve program hazırlayıcıları) sosyal bilgiler programlarını güçlendirmek için Üniversite, Meslek ve Sivil Yaşam (C3) çerçevesini yayınladı (NCSS, 2013). Böyle bir çalışma birtakım gereksinimler sonucu ortaya çıkmıştır. Bu gereksinimin nedenlerinden biri çoktan seçmeli ve zorluk seviyesi yüksek testlere cevap aranması ile ilköğretim düzeyinde zamanın boşa harcanması durumudur. Bu değerlendirme yaklaşımları öğrencilerin sosyal bilgiler dersine olan ilgisini olumsuz etkilemektedir. C3 Çerçevesi ile sosyal çalışmalar artmış ve disiplinlere ait alanyazını geliştirme konusunda sosyal bilgiler öğretmenlerine önemli fırsatlar sunulmuştur. Diğer bir neden de öğrencilerin motivasyonunu canlı tutma gayretidir. C3 Çerçevesi, çocukların ve gençlerin doğal olarak yaşadıkları karmaşık ve çok yönlü dünyayı merak ettikleri gerçeğinden hareket ederek öğretimi sadece bölüm sonundaki sorulara cevap bulmak için ders kitaplarını okumak ya da içerik bilgisini ölçen çoktan seçmeli testler olarak görmemiştir. Aynı zamanda gerçek dünyada bilginin nasıl anlamlı ve uygulanabilir olduğunu ortaya koymaya çalışmıştır. C3 Çerçevesine olan diğer bir gereksinim durumu da çok az sayıda genç insanın, özellikle fakir ve siyahi öğrencilerin yüksek kaliteli bir sosyal bilgiler eğitimi aldığıdır. Kamuya

ait sorunları belirlemek ve analiz edebilmek, sorunları tanımlamak ve çözmek, yapıcı eylemlerde bulunmak, eylemde bulunurken derinlemesine düşünmek, kısacası demokrasinin geleceği olan bireyleri yarınlar için hazırlamak için C3 Çerçevesi ortaya çıkmıştır (socialstudies.org., 2017).

C3 Çerçevesi, öğrencilerin sosyal bilgiler öğrenme biçimlerini kapsayan, birlikte ve karşılıklı destekleyici fikirler dizisinden oluşmuş bir sorgu arki üzerine yoğunlaşmıştır. Bu ark dört boyuttan oluşmaktadır: Birinci boyut soruların geliştirilmesi ve araştırmanın planlanması aşamasını içermektedir. Arka planda insana ait bütün tecrübelerin kapsamı ile sosyal bilgiler içeriği zengin bir dizi olay, kavram ve genellemelerden oluşmaktadır. İkinci boyutu oluşturan "Disiplin Kavramlarını ve Araçlarını Uygulamak" Sorgu Arkının belkemiğini oluşturmaktadır. Öğretmenler ve öğrenciler ilgi çekici ve destekleyici sorularla çalışarak kendi araştırmalarını oluşturan ve ihtiyaç duydukları içerik türünü belirlerler. Öğrencilerin kaynak toplama ve değerlendirme kapasitelerini geliştirmelerine yardımcı olma ve ardından kanıtları disiplinlere ait yöntemlerle kullanma durumlarını karşılayan Boyut 3, Kaynakları Değerlendirme ve Kanıtları Kullanma, Sorgu Arkının temel özelliklerinden biridir. Boyut 4'teki (Sonuçları Paylaşma ve Bilinçli Olarak Harekete Geçme) işaretlerin gösterdiği gibi bu yöntemler bir dizi mekân ve çeşitli formlar içermektedir (örneğin, tartışmalar, görüşmeler, politika analizleri, video yapımları ve portföyler vb.) (NCSS, 2013).

Sosyal Bilgiler dersinin geçirmiş olduğu bu süreç birçok ülke gibi Türkiye tarafından da yakından takip edilmiş ve eğitim bilimlerinde yaşanan yenilikler mevcut eğitim sistemine yansıtılmaya çalışılmıştır. Türkiye'de 1968 tarihli ilköğretim programına giren Sosyal Bilgiler dersi de özellikle ABD'de yaşanan yenilikçi yaklaşımlardan etkilenecek 2004 İlköğretim Programı düzenlenmesinde disiplinler arası sarmal bir yaklaşımla şekillenmiştir. Bu programda aynı zamanda Sosyal Bilgiler Ulusal Konseyinin (NCSS) tematik standartlarından da yararlanılmıştır.

Bu çalışmada C3 Çerçevesi içinde yer alan ve sorgu arkının belkemiğini oluşturan "Disiplin Kavramlarını ve Araçlarını Uygulamak" boyutunda yer alan Vatandaşlık, Ekonomi, Coğrafya ve Tarih disiplinlerine ait kazanımlar ile Türkiye'de 2004 yılında yeniden yapılandırılan ve 2012 yılında güncellenen 4. Sınıf Sosyal Bilgiler Programında yer alan Guruplar, Kurumlar ve Sosyal Örgütler; Güç, Yönetim ve Toplum; Üretim, Dağıtım ve Tüketim; İnsanlar, Yerler ve Çevreler; Kültür ve Miras öğrenme alanları bağlamında Vatandaşlık, Ekonomi, Coğrafya ve Tarih disiplinlerine ait kazanımların karşılaştırılması amaçlanmaktadır. Yüksek kaliteli bir sosyal bilgiler eğitimi için C3 Çerçevesinin dayandığı ilkelere biri de ülkenin gençlerinin okul, meslek ve sivil yaşam için hazırlıklı hale getirilmesidir. Bu amacın gerçekleşmesinde sosyal çalışmalara olanak tanıyan disiplin okuryazarlığının bireylere kazandırılması amaçlanmıştır. Disiplin okuryazarlığı, bilgiye ulaşmanın, anlamının, sentezlemenin ve nakletmenin bir yolu olarak disiplinlere özgü uygulamaları kullanmayı gerektirmektedir. C3 Çerçevesi içinde Vatandaşlık Okuryazarlığı ile birey sivil hayatında nasıl davranması gerektiği konusunda kendisini destekleyen düşünme yöntemlerini; Ekonomi Okuryazarlığı ile ekonomik verilerin ve analizlerin nasıl yapılması ve yorumlanması gerektiğini; Coğrafya Okuryazarlığı ile arazinin mekânsal özellikleri konusunda bilgi sahibi olmayı ve mekânsal akıl yürütme becerilerini kullanmayı; Tarih Okuryazarlığı ile sorgulamayı, kaynak ve kanıtları kullanmayı ve ulaşılan sonuçları iletmeyi, tarihi olay ve olguları farklı bakış açılarıyla yorumlamayı öğrenir. Birey okul, iş ve sivil hayatında bu dört okuryazarlıktan ciddi bir şekilde faydalanır ve ideal vatandaş olma yolunda emin adımlarla yol alır. Bu çalışmada da dört (Tarih, Coğrafya, Ekonomi ve Vatandaşlık) önemli disiplin temel alınarak hazırlanmış olan C3 Çerçeve Programında yer alan kazanımlar ile 4. Sınıf Sosyal Bilgiler Programında yer alan kazanımlar karşılaştırılmaya çalışılmıştır. Alanyazın incelendiğinde ülkemizde Sosyal Bilgiler Programı ile farklı ülkelerin Sosyal Bilgiler

Programlarını karşılaştırmaya yönelik fazla çalışmanın (Yıldırım ve Kayhan, 2014; Osmanoğlu ve Yıldırım, 2013; Öztürk ve Öztürk, 2013; Merey, Kuş ve Karatekin, 2013) olmadığı görülmektedir. Bu çalışma alanyazında henüz çalışılmayan C3 Çerçeve Programı ile Sosyal Bilgiler Programını karşılaştırmalı olarak değerlendirdiğinden, alana önemli katkı sunacağı düşünülmektedir.

2. YÖNTEM

2.1. Araştırmanın Yöntemi

Bu çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesi yöntemi kullanılmıştır. Doküman incelemesi, araştırılması amaçlanan olgu veya olaylarla ilgili bilgi içeren yazılı materyallerin analizini kapsar (Yıldırım ve Şimşek, 2011). Hancock, Ockleford ve Windridge (2009) doküman incelemesinde politika belgeleri, görev bildirimleri, toplantı tutanakları, yıllık raporlar, davranış kuralları, web siteleri, elektronik posta dizisi, vaka notları vb. materyaller kullanılabileceğine değinmiştir. ABD’de NCSS’nin liderliğinde 23 eyaletten gelen ekiplerin, Los Angeles İl Eğitim Bürosunun, Delaware Üniversitesi’nin, 15 kişilik bir profesyonel heyetin, 17 yazarın, 50 öğretmenden oluşan bir işbirliği konseyinin ve 3000’den fazla kişinin rehberliğinde hazırlanan C3 Çerçeve Programında yer alan disiplinlere ait kazanımlar ile ilkökul 4. Sınıf Sosyal Bilgiler Programında yer alan “Gruplar, Kurumlar ve Sosyal Örgütler; Güç, Yönetim ve Toplum; Üretim, Dağıtım ve Tüketim; İnsanlar, Yerler ve Çevreler; Kültür ve Miras” öğrenme alanlarına ait kazanımlar karşılaştırmalı olarak betimlenmiştir. Nitel araştırmada veriler genelde alan çalışmasından elde edilir. Alan çalışmasını araştırmacı bir ortamda gerçekleştirir. Bu ortam bazen bir program, organizasyon veya bir toplum olabileceği gibi, araştırmada önem arz eden gözlemlerin, mülakat yapılan kişilerin ve analiz edilen dokümanların içerisinde yer aldığı durumlar da olabilmektedir (Patton, 2014).

Çalışmanın veri kaynaklarını C3 Çerçeve Programı, web siteleri (<https://www.socialstudies.org/groups>, <http://www.c3teachers.org/>, <http://www.davestuartjr.com/c3-framework-common-core-social-studies/> vb.) online makaleler ve Milli Eğitim Bakanlığı tarafından onaylanan program kitabı oluşturduğundan, ölçüt örnekleme kullanılmıştır. Bu örnekleme yönteminde önceden belirlenmiş bir dizi ölçütü karşılayan bütün durumlar çalışılır (Yıldırım ve Şimşek, 2011). Araştırmada gözlem birimleri belli niteliklere sahip kişiler, olaylar, nesnelere ya da durumlardan oluşabilir. Bu durumda örnekleme için belirlenen ölçütü karşılayan nesnelere, olaylar vb. örnekleme alınır (Tay ve Baş 2015).

2.2. Veri Toplama Kaynakları

Araştırmada doküman analizi yöntemi uygulanmıştır. Doküman incelemesi yaparken izlenilebilecek bir dizi aşama vardır: 1. Dokümanlara ulaşma, 2. Orjinalliği kontrol etme, 3. Dokümanları anlama, 4. Veriyi analiz etme ve 5. Veriyi kullanmadır. Birinci aşamada dokümanlara ulaşmaya çalışılmıştır. Dokümanlara ulaşmada araştırma problemi iyice anlaşılmasına çalışılmıştır. Çalışma, C3 Çerçeve Programındaki kazanımlar ile 2012 yılında güncellenen 4. Sınıf Sosyal Bilgiler Programında yer alan kazanımları karşılaştırmayla ilişkili olduğundan konuyla ilgili program kitaplarından, güncel makalelerden, web sayfalarından yararlanılmaya çalışılmıştır. İkinci aşamada ulaşılan kaynakların orjinalliği kontrol edilmiştir. C3 Çerçeve Programının orijinal İngilizce metnine ve Milli Eğitim Bakanlığı Sosyal Bilgiler Programına ulaşılmış ve kaynaklar orjinallik açısından incelenmiştir. Üçüncü aşama olan dokümanları anlama basamağında orjinal C3 Çerçeve Programı, web sitelerinde konuyla ilgili bölümler ve online makaleler Türkçeye çevrilmiş ve araştırmanın problemi dikkate alınarak 2012 güncel 4. Sınıf Sosyal Bilgiler Programı ve C3 Çerçeve Programı karşılaştırmalı olarak çözümlenmeye çalışılmıştır. Elde edilen verilerin analiz edildiği dördüncü aşamada öncelikli olarak analize konu olan veriden hareketle örnekleme seçilmiştir. Çalışmanın veri kaynaklarını

C3 Çerçeve Programı, web siteleri, online makaleler ve Milli Eğitim Bakanlığı tarafından onaylanan program kitabı oluşturduğundan, ölçüt örnekleme kullanılmıştır. Veri analizi aşamasının bir diğer basamağı olan kategori geliştirmede, araştırmanın amacı göz önünde bulundurularak programların kazanımları kategori olarak belirlenmiştir. Veri analizi aşamasında analiz birimini her iki programda yer alan kazanım içerikleri oluşturmaktadır. Tarih, Coğrafya, Ekonomi ve Vatandaşlık disiplinleri ile ilişkili program kazanımları (C3 Çerçeve ve İlkokul Sosyal Bilgiler Programı) karşılaştırılarak analiz edilmeye çalışılmıştır.

2.3. Araştırma İle İlgili Geçerlik ve Güvenirlik Çalışmaları

Bilimsel araştırmalarda sonuçların inandırıcılığı için kullanılan en önemli ölçütler arasında “Geçerlik” ve “Güvenirlik” kavramları bulunmaktadır. Bu iki ölçüt nitel ve nicel araştırmalarda farklı bir biçimlerde ele alınmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2011). Yapılan çalışma, nitel araştırma modelinde olduğu için geçerliği ve güvenilirliği artırıcı çalışmalar da bu bağlamda ele alınmıştır.

Bu araştırmanın geçerliliğini artırmak için yapılanlar incelediğinde: Araştırmada veri toplama kaynağı olarak doküman incelemesi kullanılmıştır. Bu yöntemde araştırmacının veri kaynakları ile uzun süreli etkileşim içerisinde olması, ayrıntılı ve derinlemesine bilgi toplama, toplanan verilerin ayrıntılı olarak rapor edilmesi (İngilizce olan K 3-5 sınıf düzeylerine hitap eden C3 Çerçeve Programındaki Yurttaşlık Bilgisi, Ekonomi, Tarih ve Coğrafya Disiplinlerine ait olan kazanımların Türkçe’ye çevirisi için harcanan zaman, İlkokul Sosyal Bilgiler Programında yer alan sadece Tarih, Coğrafya, Ekonomi ve Vatandaşlık Disiplinleri ile ilgili kazanımların detaylı incelenmesi ve iki programda yer alan ve birbiri ile ilişkili kazanımların tablolaştırılması) ve araştırmacının toplanan verilere nasıl ulaştığını açıklaması gibi durumlarla araştırmanın geçerliliği sağlanmaya çalışılmıştır.

Bu araştırmanın güvenilirliğini artırmak için yapılanlar incelediğinde: Araştırmada veri kaynağı olan programların açık bir biçimde tanımlanması, ulaşılan veri kaynakları ile ilgili internet linkinin verilmiş olması, veri toplama ve analiz yöntemleriyle ilgili ayrıntılı açıklamalar, doküman analizi ile ulaşılan verilerin tablolaştırılarak okura sunulması gibi yollarla araştırmanın güvenilirliği sağlanmaya çalışılmıştır.

3. BULGULAR

Bu bölümde 4. Sınıf Sosyal Bilgiler Programında yer alan Gruplar, Kurumlar ve Sosyal Örgütler; Güç, Yönetim ve Toplum; Üretim, Dağıtım ve Tüketim; İnsanlar, Yerler ve Çevreler; Küresel Bağlantılar; Kültür ve Miras öğrenme alanlarıyla ilgili olan kazanımlar ile K 3-5 sınıf düzeylerine hitap eden C3 Çerçeve Programındaki Yurttaşlık Bilgisi, Ekonomi, Tarih ve Coğrafya disiplinlerine ait olan kazanımlar karşılaştırılmış ve ulaşılan bulgular tablolarda gösterilmiştir.

3.1. Yurttaşlık Bilgisi Disiplini İle İlgili Kazanımlar

Tablo 1’de Yurttaşlık disiplini ile ilgili 4. Sınıf Sosyal Bilgiler Programında yer alan kazanımlar ile C3 Çerçeve Programında yer alan kazanımlar karşılaştırılmıştır.

Tablo 1. İlkokul Sosyal Bilgiler ve C3 Çerçeve Programı Yurttaşlık Bilgisi disiplini kazanımları

4. SINIF SOSYAL BİLGİLER PROGRAMI		C3 ÇERÇEVE PROGRAMI Disiplin: YURTTAŞLIK BİLGİSİ		
ÖĞRENME ALANI: GRUPLAR, KURUMLARVE SOSYAL ÖRGÜTLER	ÖĞRENME ALANI: GÜÇ, YÖNETİM VE TOPLUM Ara Disiplin: İNSAN HAKLARI ve VATANDAŞLIK	DİSİPLİN ARACI: SİVİL VE SİYASİ KURUMLAR	DİSİPLİN ARACI: KATILIM VE MÜZAKERE	DİSİPLİN ARACI: SÜREÇLER, KURALLAR VE KANUNLAR
1. İnsanların belli bir amaç çerçevesinde oluşturdukları sosyal örgüt, resmî kurum ve grupları fark eder.	1.Yaşadığı yerin yerel yönetim birimlerini tanır.	D2.Civ.1.3-5. Farklı yer ve zamanlarda devletin çeşitli seviye ve kademelerinde bulunan hükümet yetkililerinin güç ve sorumluluklarını ayırt eder.	D2.Civ.7.3-5. Okul ortamında vatandaşlık değerlerini ve demokratik prensipleri uygular	D2.Civ.11.3-5. Sınıf, okul,devlet ve/veya toplum dahil olmak üzere çeşitli ortamlarda karar alma süreçlerini karşılaştırır.
2. Ön bilgi ve yaşantısını kullanarak çevresindeki belli başlı sosyal problemler ya da ihtiyaçlarla grup, kurum ve sosyal örgütleri ilişkilendirir.	2.Kamu hizmetlerinin yürütülmesinde yerel yönetimlerin rolünü açıklar.	D2.Civ.2.3-5. Demokrasinin insanların sorumlu katılımına nasıl dayandığını açıklar ve katılımın nasıl olması gerektiği konusunda çıkarımda bulunur.	D2.Civ.8.3-5. Devleti, toplumu ve toplulukları yönlendiren temel vatandaşlık erdemlerini ve demokratik ilkeleri belirler.	D2.Civ.12.3-5. Kural ve kanunların toplumu ve insanların da kural ve kanunları nasıl değiştirdiğini açıklar.
3. Kendisi ile çevresindeki gruplar, kurumlar ve sosyal örgütler arasındaki etkileşime örnekler verir.	3. Kamuoyunun yerel yönetimlere etkisine örnekler verir 4. Büyük Millet Meclisinin açılışı ile ulusal egemenliği ilişkilendirir.	D2.Civ.3.3-5. Kuralların, kanunların ve ABD anayasal hükümlerinin kökenini ve amacını sorgular.	D2.Civ.9.3-5. Bir grup olarak karar verirken veya bir yargıya ulaşırken müzakereci süreçleri kullanır.	D2.Civ.13.3-5. Kamu sorunlarına yönelik politikaların nasıl geliştirildiğini açıklar.
4. Okulunda ve yakın çevresinde katılacağı sosyal ve eğitsel etkinliklere karar verir.	Ara Disiplin: İnsan Hakları ve Vatandaşlık kazanımları	D2.Civ.4.3-5 .İnsan topluluklarının sorumlulukları oluşturmak ve özgürlükleri korumak için nasıl kurallar oluşturduğunu açıklar.	D2.Civ.10.3-5. Vatandaşlık konuları hakkında kendi ve diğerlerinin görüşlerinin temelini oluşturan inaçları, deneyimleri, bakış açılarını ve değerleri tanımlar.	D2.Civ.14.3-5. Değişen toplumun tarihi ve çağdaş yöntemlerini açıklar.
5. Okul yaşamında gerekli gördüğü eğitsel-sosyal etkinlikler önerir.	43. Ülkemizi yönetenlerin halkın oyu ile yönetime geldiklerini bilir. 44. Yerel yönetimlerin hangi birimlerden oluştuğunu bilir. 50. Seçilme hakkının önemini kavrar 57. Seçme hakkının önemini bilir ve bu hakkını gerektirdiği yerde kullanır.	D2.Civ.5.3-5. ABD ve eyalet anayasaları tarafından oluşturulanlar da dahil olmak üzere farklı hükümet sistemlerinin kökenlerini, işlevlerini ve yapısını açıklar.		

D2.Civ.6.3-5.
Hükümet, işyerleri,
gönüllü kuruluşlar
ve aileler dahil
olmak üzere
insanların birlikte
çalışarak fayda
sağladıkları ve
zorlandıkları
yöntemleri açıklar.

Tablo 1 incelendiğinde 4. Sınıf Sosyal Bilgiler programında yer alan “Gruplar, Kurumlar ve Sosyal Örgütler ile Güç, Yönetim ve Toplum” adlı öğrenme alanlarının ve bu öğrenme alanlarıyla ilişkili olan İnsan Hakları ve Vatandaşlık adlı ara disiplinin; C3 Çerçeve Programında ise “Sivil ve Siyasi Kurumlar, Katılım ve Müzakere, Süreçler, Kurallar ve Kanunlar” adlı disiplin araçlarının Vatandaşlık Bilgisi ve Hukuk gibi sosyal bilim disiplinleri ile ilişkili olduğu görülmektedir. Sosyal Bilgiler 4. Sınıf Programında yer alan “Gruplar, Kurumlar ve Sosyal Örgütler” öğrenme alanı ile öğrencilere sosyal örgüt, resmi kurum, grup gibi yapıların varlıklarının nedenleri, bireylerin bu yapılarla olan etkileşimlerinin önemi, okul yaşamında dahil olunan sosyal ve eğitsel etkinliklerin önemi ile alakalı kazanımlar; yine bu öğrenme alanıyla ilişkili olan İnsan Hakları ve Vatandaşlık ara disiplininde “sivil toplum kuruluşlarının önemi, bu örgütlerin yasal oluşları ve faaliyetleri” ile ilgili kazanımlar edindirilmeye çalışılırken; “Güç, Yönetim ve Toplum” adlı öğrenme alanı ile de öğrencilere yaşadığı yerdeki yerel yönetimleri ve görevlerini tanıma, halk ve yerel yönetimler arasındaki ilişkiyi ortaya koymaya yönelik kazanımlar; yine bu öğrenme alanıyla ilişkili olan İnsan Hakları ve Vatandaşlık ara disiplininde ise “yerel yönetimlerin hangi birimlerden oluştuğu, yönetme ile oy arasındaki ilişki, seçme ve seçilme hakkının önemi gibi kazanımlar edindirilmeye çalışılmıştır. C3 Çerçeve Programında öğrenme alanı yerine “disiplin araçları” kavramının kullanıldığı görülmektedir. “Sivil ve Siyasi Kurumlar” adlı alt kategoride devlet ve hükümet arasındaki ilişkiye, demokraside sorumlu katılımın önemine, kural, kanun ve anayasa gibi kavramların kökenine, farklı hükümet sistemlerini ve işlevlerini açıklamaya, resmi veya özerk kurumlarla birlikte çalışmanın önemine; “Katılım ve Müzakere” adlı alt kategoride vatandaşlık ve demokrasinin gereği olan prensiplere bunları hayata geçirmenin önemine, karar vermede veya karar almada müzakerenin önemine, hem kendisinin hem de başkalarının görüşlerini şekillendiren inanç, değer, bakış açısı gibi kavramları tanımanın gerekliliğine; Süreçler, Kurallar ve Kanunlar” adlı alt kategoride ise farklı ortamlarda karar alma süreçlerinin önemine, kural ve kanunların insan topluluklarına, insanların kural ve kanunlara olan etkisine, kamu sorunlarına yönelik nasıl politikalar üretildiğine değinilmiştir. İlkokul Sosyal Bilgiler Programına kıyasla C3 Çerçeve Programının Vatandaşlık disiplinini daha kapsamlı ele aldığı, kazanım içeriklerinin daha güncel ve uygulamaya dönük olduğu söylenebilir. C3 Çerçevesi içindeki vatandaşlık konularının bireyi bilinçli ve katılımcı bir birey yapmaya dönük konu ve kavramlara (hükümet, hükümet yetkilileri, anayasa, demokrasi, katılımcı demokrasi, müzakere etme, karar alma, kural, kanun, kamu sorunları, politika, çağdaş yönetimler vd.) daha çok yer verdiği görülmektedir.

3.2. Ekonomi Disiplini İle İlgili Kazanımlar

Tablo 2’de Ekonomi Disiplini ile ilgili 4.Sınıf Sosyal Bilgiler Programında yer alan kazanımlar ile C3 Çerçeve Programında yer alan kazanımlar karşılaştırılmaya çalışılmıştır.

Tablo 2. İlkokul Sosyal Bilgiler ve C3 Çerçeve Programı Ekonomi Disiplini kazanımları

4. SINIF SOSYAL BİLGİLER PROGRAMI		C3 ÇERÇEVE PROGRAMI DİSİPLİN: EKONOMİ			
ÖĞRENME ALANI: ÜRETİM, DAĞITIM VE TÜKETİM	ARA DİSİPLİN: GİRİŞİMCİLİK	DİSİPLİN ARACI: EKONOMİ İLE İLGİLİ KARAR VERME	DİSİPLİN ARACI: DÖVİZ VE PİYASALAR	DİSİPLİN ARACI: ULUSAL EKONOMİ	DİSİPLİN ARACI: KÜRESEL EKONOMİ
1. İstek ve ihtiyaçlarını ayırt eder.	7. Gereksinim ile istek arasındaki farkı açıklar.	D2.Eco.1.3-5. Bireysel tercihlerin fayda ve maliyetlerini karşılaştırır.	D2.Eco.3.3-5. Mal ve hizmet üretmek için kullanılan kaynak çeşitliliği(insan,ser mayesi, fiziki sermaye ve doğal kaynaklar) ile alakalı örnekleri tanımlar.	D2.Eco.10.3-5. Faiz oranlarının ne olduğunu açıklar.	D2.Eco.14.3-5. Ticaretin uluslar arası ekonomik bağımlılığı nasıl arttırdığını açıklar.
2. İhtiyaçlarından hareket ederek insanların temel ihtiyaçları hakkında çıkarımlarda bulunur.	13. Ürünlerin farklı üretim şekilleri olduğunu bilir 26. Kaynakları doğal, insan ve kapital olarak sınıflandırır.	D2.Eco.2.3-5. İnsanların kararlarını etkileyen olumlu ve olumsuz dürtüleri tanımlar.	D2.Eco.4.3-5. Bireylerin ve işletmelerin neden uzmanlaştığını ve ticaret yaptığını açıklar. D2.Eco.5.3-5. Değişimi kolaylaştırmada paranın rolünü açıklar. D2.Eco.6.3-5. Beşeri sermayeye yatırımları, üretkenlik ve gelecek yıllara ait gelirler arasındaki ilişkiyi açıklar. D2.Eco.7.3-5. Kar etmenin piyasalardaki satıcıları nasıl etkilediğini açıklar. D2.Eco.8.3-5. Dış fayda ve maliyet örneklerini tanımlar. D2.Eco.9.3-5. Bir ekonomideki diğer finansal kurumların rolünü açıklar.	D2.Eco.11.3-5 Enflasyon, devülasyon ve işsizliğin ne olduğunu açıklar. D2.Eco.12.3-5. Devletin sunduğu mal ve hizmetleri nasıl ödediğini açıklar. D2.Eco.13.3-5. Gelişmiş sermaye mallarını kullanarak ve onların beşeri sermayesini geliştirerek insanların üretimi nasıl artıracığını açıklar.	D2.Eco.15.3-5. İştirakci uluslar içinde yer alan farklı gruplar üzerindeki artan ekonomik bağımlılığın etkisini açıklar
3. Mevcut kaynaklarla ihtiyaçlarını ilişkilendirir.					
4. Satın alacağı ürünleri belirlenen standartlara göre değerlendirir.					
5. Bilinçli bir tüketici olarak haklarını kullanır.					
6. Kullandığı bazı ürünlerin üretim, dağıtım ve tüketim ağını oluşturur.					
7. İhtiyaçlarla meslekleri ilişkilendirir					

Tablo 2 incelendiğinde 4. Sınıf Sosyal Bilgiler programında yer alan “Üretim, Dağıtım ve Tüketim” adlı öğrenme alanı ile Girişimcilik ara disiplini kazanımlarının; C3 Çerçeve Programında ise “Ekonomi ile ilgili Karar Verme, Döviz ve Piyasalar, Ulusal Ekonomi ve Küresel Ekonomi” adlı disiplin araçlarının Ekonomi disiplini ile ilişkili olduğu görülmektedir. “Üretim, Dağıtım ve Tüketim” öğrenme alanında öğrencilere “istek-ihtiyaç arasındaki ilişki,

mevcut kaynakların ihtiyaç ile olan ilişkisi, ihtiyaç meslek ilişkisi, bilinçli tüketici olma” gibi kavramlar ve konularla alakalı kazanımlar edindirilmeye çalışılmıştır. Girişimcilik adlı ara disiplinin içeriğinde ise “gereksinim ve istek arasındaki farklılıklar, doğal kaynakların sınıflandırılması, ürünlerin farklı üretim şekilleri” gibi kazanımlara yer verilmiştir. C3 Çerçeve Programında ise Ekonomi ile ilgili Karar Verme adlı disiplin aracında “bireysel tercih yapmanın fayda ve maliyetine, karar alma sürecini etkileyen durumlara”; Döviz ve Piyasalar adlı disiplin aracında “mal ve hizmet üretiminde kullanılan kaynak çeşitliliğine, ticarete uzmanlaşmanın önemine, alışverişte paranın kolaylaştırıcı rolünü anlamaya, yatırım-üretkenlik ve gelir arasındaki ilişkiye, kâr etmenin piyasaya olan etkisine, ekonomideki finans kurumlarının önemi gibi konulara”; Ulusal Ekonomi disiplini aracında “faiz, faiz oranı, enflasyon, devülyasyon, işsizlik, sermaye geliştirme, üretimin önemi gibi kavramlara”; Küresel Ekonomi de ise “ticaretin uluslararası ekonomideki bağlayıcılığı ve ekonomik bağımlılık gibi konulara” değinilmiştir. C3 Çerçeve Programının İlkokul Sosyal Bilgiler Programına kıyasla Ekonomi Disiplinini daha geniş bir bakış açısıyla ele aldığı, bireyin hem gündelik yaşamında hem de uluslararası düzeyde kullanabileceği kavramlara ve konulara (faiz, faiz oranı, enflasyon, devülyasyon, işsizlik, sermaye geliştirme, ticarete uzmanlık, döviz, piyasalar vd.) yer verdiği görülmektedir. Günlük yaşantı içerisinde karşımıza çıkan Ekonomi ile ilgili bu kavramların ne anlama geldiğini biliyor olmak aynı zamanda finans okuryazarlık becerisine sahip bireylerin de bir özelliğidir. Bu açıdan C3 Çerçeve Programının, İlkokul Sosyal Bilgiler Programına kıyasla finans okuryazarlık gibi önemli bir becerinin kazandırılmasına daha da önem verdiği söylenebilir.

3.3. Coğrafya Disiplini İle İlgili Kazanımlar

Tablo 3’de Coğrafya Disiplini ile ilgili 4.Sınıf Sosyal Bilgiler Programında yer alan kazanımlar ile C3 Çerçeve Programında yer alan kazanımlar karşılaştırılmaya çalışılmıştır.

Tablo 3. İlkokul Sosyal Bilgiler ve C3 Çerçeve Programı Coğrafya Disiplini kazanımları

4. SINIF SOSYAL BİLGİLER PROGRAMI		C3 ÇERÇEVE PROGRAMI DİSİPLİN: COĞRAFYA			
ÖĞRENME ALANI: İNSANLAR, YERLER VE ÇEVRELER	ÖĞRENME ALANI: KÜRESEL BAĞLANTILAR	DİSİPLİN ARACI: COĞRAFİ TASARIMLAR: DÜNYANIN MEKÂNSAL GÖRÜNTÜLERİ	DİSİPLİN ARACI: İNSAN ÇEVRE ETKİLEŞİMİ: YERLER, BÖLGELER VE KÜLTÜR	DİSİPLİN ARACI: İNSAN NÜFÜSU: MEKÂNSAL YAPILAR VE HAREKETLER	DİSİPLİN ARACI: KÜRESEL İLETİŞİM: MEKÂNSAL YAPILARIN DEĞİŞİMİ
1. Çeşitli yöntemlerle çevresindeki herhangi bir nesnenin kendisine göre bulunduğu yönü bulur. 2.Çevresinde gördüklerini şekil ve şemalarla anlatır. 3.Çizdiği şekil ve şemalarda kullandığı sembollerini açıklayan bir bölüm oluşturur.	1. Dünya üzerinde çeşitli ülkeler olduğunu fark eder. 2. Görsel materyallerden yararlanarak çeşitli toplumların günlük yaşamlarına ilişkin çıkarımlarda bulunur. 3. Kendisi ile başka bir toplumdaki yaşatlarının	D2.Geo.1.K-2. Bilinen yerlerin haritalarını, grafiklerini ve diğer tasarımlarını oluşturur D2.Geo.2.K-2. Yerleri ve onları biçimlendiren ilişkileri ve etkileşimleri tanımlamak için haritalar, grafikler, fotoğraflar ve diğer tasarımları kullanır. D2.Geo.3.K-2. Yerlerin kültürel ve	D2.Geo.4.K2. Hava, iklim ve diğer çevresel özelliklerin insanların bir yer veya bölgedeki yaşamlarını nasıl etkilediğini açıklar. D2.Geo.5.K2. İnsan faaliyetlerinin yerlerin veya bölgelerin kültürel ve çevresel	D2.Geo.7.K-2. İnsanların, malların ve fikirlerin niçin ve nasıl bir yerden bir yere taşındığını açıklar. D2.Geo.8.K-2. Bir toplumdaki farklı kesimlerinin günlük ihtiyaçlarını karşılamak için uzak ve yakın çevreyi nasıl kullandıklarını	D2.Geo.10.K-2. Dünyadaki çeşitli bölgelerin fiziksel ve kültürel özelliklerinde meydana gelen değişiklikleri açıklar. D2.Geo.11.K-2. Ürün tüketiminin insanları uzaktaki yerlere nasıl bağladığını açıklar.

4.Çevresindeki bir yerin krokisini çizer.	günlük yaşamlarını karşılaştırır	çevresel özelliklerini belirlemek için haritalar, küreler ve diğer basit coğrafi modelleri kullanır.	özelliklerini nasıl etkilediğini açıklar.	karşılaştırır.	D2.Geo.12.K-12. Felaket boyutundaki afetlerin bir yerde yaşayan insanları etkileyebilme yollarını tanımlar.
5. Çevresinde meydana gelen hava olaylarını gözlemleyerek, bulgularını resimli grafiklere aktarır	4. Toplumlar arasında ortak kutlanan özel günlere örnekler verir.		D2.Geo.6.K2. Özel yerlerin bazı kültürel ve çevresel özelliklerini belirler.	Bir mekanın fiziksel çevresi ile orada bulunan ekonomik faaliyetler arasındaki bağlantıları açıklar.	
6.Çevresinde gördüğü doğal ve beşerî unsurları ayırt eder.					
7. Efsane, destan, öykü, türkü ve şairlerden yararlanarak yaşadığı yerin coğrafi özellikleri ile ilgili çıkarımları bulunur.					

Tablo 3 incelendiğinde 4. Sınıf Sosyal Bilgiler programında yer alan “İnsanlar, Yerler ve Çevreler” ile “Küresel Bağlantılar” adlı öğrenme alanlarının; C3 Çerçeve Programında ise “Coğrafi Tasarımlar: Dünyanın Mekânsal Görüntüleri, İnsan Çevre Etkileşimi: Yerler, Bölgeler ve Kültür, İnsan Nüfusu: Mekânsal Yapılar ve Hareketler, Küresel İletişim: Mekânsal Yapıların Değişimi” adlı disiplin araçlarının Coğrafya disiplini ile ilişkili olduğu görülmektedir. İnsanlar, Yerler ve Çevreler adlı öğrenme alanında “yön bulma, şekil ve şema kullanma, kroki çizme, hava olaylarını gözleme, gözlem sonuçlarını şekle dökme, beşeri ve doğal unsurları ayırt etme, edebi ürünlerden hareketle yaşadığı yer hakkında çıkarımda bulunma” konularıyla ilgili; Küresel Bağlantılar adlı öğrenme alanında “Dünya üzerindeki diğer ülkeler, görsellerden hareketle diğer toplumlar hakkında çıkarımda bulunma, kendisini başka toplumdaki yaşlıları ile karşılaştırma”; C3 Çerçeve Programında ise Coğrafi Tasarımlar: Dünyanın Mekânsal Görüntüleri adlı disiplin aracında “yerler ve mekânlarla ilgili grafik-harita çizme, tasarımlar yapma” konularına; İnsan Çevre Etkileşimi: Yerler, Bölgeler ve Kültür adlı disiplin aracında “iklim ve çevresel unsurların insan yaşamına olan etkisi, insan faaliyetlerinin kültür ve çevresel unsurlara olan etkisi” gibi konulara; İnsan Nüfusu: Mekânsal Yapılar ve Hareketler adlı disiplin aracında “insan, eşya ve fikirlerin bir yerden başka bir yere olan hareketine, fiziksel çevre ve ekonomi arasındaki ilişkiye; Küresel İletişim: Mekânsal Yapıların Değişimi” adlı disiplin aracında ise “coğrafi bölgelerde meydana gelen fiziksel ve kültürel değişikliklere, ürün tüketimi, doğal felaketler ve sonuçları” gibi konulara değinilmiştir. Bu bulgulardan her iki programında harita, kroki gibi konulara önem verdiği sonucuna ulaşılabilir. Ama C3 Çerçeve Programının özellikle insan-çevre etkileşimi ve çevrenin kültüre ve ekonomiye olan etkileri ile alakalı konu ve kazanımlara daha çok yer verdiği, bundan dolayı Coğrafyanın bireyin hayatına olan etkilerini yine bireyin daha net görmesine ve bireyin Coğrafya disipliniyi iyi okumasına imkan tanıdığı söylenebilir.

3.4. Tarih Disiplini İle İlgili Kazanımlar

Tablo 4’de Tarih disiplini ile ilgili 4.Sınıf Sosyal Bilgiler Programında yer alan kazanımlar ile C3 Çerçeve Programında yer alan kazanımlar karşılaştırılmaya çalışılmıştır.

Tablo 4. İlkokul Sosyal Bilgiler ve C3 Çerçeve Programı Tarih disiplini kazanımları

4. SINIF SOSYAL BİLGİLER PROGRAMI	C3 ÇERÇEVE PROGRAMI			
	DİSİPLİN: TARİH			
ÖĞRENME ALANI: KÜLTÜR VE MİRAS	DİSİPLİNARACI: DEĞİŞİKLİK, SÜREKLİLİK VE BAĞLAM	DİSİPLİN ARACI: BAKIŞ AÇILARI	DİSİPLİN ARACI: TARİHİ KAYNAKLAR VE KANITLAR	DİSİPLİN ARACI: NEDENLER VE KANITLAMA
1.Sözlü tarih yöntemi kullanarak ve nesnelere dayanarak aile tarihi oluşturur.	D2.His.1.K-2. Birden fazla olayla ilgili bir kronolojik dizin oluşturur.	D2.His.4.K-2. Geçmişte yaşayan insanların bakış açılarıyla günümüzde yaşayan insanların bakış açılarını karşılaştırır.	D2.His.9.K-2. Farklı tarihsel kaynakları tanımlar D2.His.10.K-2 Geçmişin incelenmesinde tarihi kaynakların nasıl kullanılabileceğini açıklar.	D2.His.14.K-2. Geçmişteki bir olay veya gelişmenin olası nedenlerini ortaya koyar.
2.Ailesinde ve çevresindeki millî kültürü yansıtan öğeleri fark eder.	D2.His.2.K-2. Geçmişteki yaşamı bugünün yaşamıyla karşılaştırır.	D2.His.6.K-2. Aynı tarihsel olayın farklı özelliklerini kıyaslar.	D2.His.11.K-2. tarihsel bir kaynağın kökenindeki bilginin yaratıcısını,tarihini ve yerini belirler.	D2.His.16.K-2. Tarihi bir olay veya gelişimi açıklamak için hangi nedenlerin diğerlerine nazaran olası olabileceğini seçer.
3.Kültür öğelerinin geçmişten bugüne değişerek taşıdığına ilişkin yakın çevresinden kanıtlar gösterir	D2.His.3.K-2. Önemli bir tarihsel değişimi ortaya koyan bireyler ve gruplar hakkında sorular oluşturur.		D2.His.12.K-2. Belli bir tarihsel olay ya da gelişme ile ilgili olduğu için belirli bir tarihsel kaynak hakkında sorular üretir.	
4. Tarihte Türklerin yaygın olarak oynadığı oyunlardan günümüzde de devam edenlere örnek verir.				
4.Yaşanmış olaylardan ve görsel materyallerden yola çıkarak, Millî Mücadele sürecinde yakın çevresini ve Türkiye'yi betimler.				
5. Millî Mücadele'nin kazanılmasında ve Cumhuriyetin ilanında Atatürk'ün rolünü fark eder				

Tablo 4 incelendiğinde 4. Sınıf Sosyal Bilgiler Programında yer alan “Kültür ve Miras” adlı öğrenme alanı ile; C3 Çerçeve Programında bulunan “Değişiklik, Süreklilik ve Bağlam; Bakış Açıları; Tarihi Kaynaklar ve Kanıtlar; Nedenler ve Kanıtlama” adlı disiplin araçlarının Tarih disiplini ile ilişkili olduğu görülmektedir. Kültür ve Miras” adlı öğrenme alanında “sözlü tarih oluşturma, millî kültürü oluşturan unsurlar, millî mücadele” konularına; C3 Programında ise Değişiklik, Süreklilik ve Bağlam adlı disiplin aracında “kronolojik dizin oluşturma, geçmiş bugün ile karşılaştırma, önemli tarihi kişilik ve grupları tanıma” gibi konulara; Bakış Açıları adlı disiplin aracında “geçmişte yaşayan insanların bakış açılarıyla günümüzde yaşayan insanların bakış açılarını karşılaştırma ve tarihi bir olayı farklı açılardan değerlendirme” konularına; Tarihi Kaynaklar ve Kanıtlar adlı disiplin aracında “tarihi kaynak ve kanıtları

kullanmanın önemine; Nedenler ve Kanıtlama adlı disiplin aracında ise “tarihi olayların nedenleri” gibi konulara değinilmiştir. Ulaşılan bu bulgular 4. Sınıf Sosyal Bilgiler Programındaki Tarih disiplini ile ilgili kazanımların daha çok milli tarih konularıyla ilgili olduğu; C3 Programının ise Tarih disiplini “değişim ve sürekliliği algılama, tarihi empati, birinci el tarihi kaynaklara ulaşma, kanıt kullanma, nedensellik” gibi daha kapsamlı başlıklarla ele aldığı, öğrenciyi bir tarihçi gibi etkin kılacak kazanımlara yer verdiği görülmektedir.

4. TARTIŞMA ve SONUÇ

2013 yılında NCSS öncülüğünde öğrencileri okula, mesleğe ve vatandaşlığa hazırlamak için gerekli olan kavramlardan, becerilerden ve disiplinlerden (Tarih, Coğrafya, Vatandaşlık ve Ekonomi) oluşan C3 Çerçevesi, sosyal bilgilerde bilinçli sorgulamayı karakterize eden, kenetlenmiş ve karşılıklı olarak güçlendirilmiş 4 boyuttan oluşmaktadır. Bu çalışma, K 3-5 sınıf seviyesinde uygulanan ve C3 Çerçeve Programının en önemli boyutunu oluşturan “Disiplin Kavramlarını ve Araçlarını Uygulamak” boyutunda yer alan kazanımları ve 4. Sınıf Sosyal Bilgiler Programında Tarih, Coğrafya, Vatandaşlık ve Ekonomi disiplinleri ile ilişkili olan öğrenme alanlarındaki (Gruplar, Kurumlar ve Sosyal Örgütler; Güç, Yönetim ve Toplum; İnsanlar, Yerler ve Çevreler; Üretim, Dağıtım ve Tüketim; Küresel Bağlantılar, Kültür ve Miras) kazanımları karşılaştırmalı olarak incelemiştir. Ulaşılan sonuçlar incelendiğinde:

Sosyal Bilgiler Programını oluşturan öğrenme alanlarının ve ünitelerin disiplinler arası bir yaklaşımla oluşturulduğu, her öğrenme alanında bir sosyal bilim disiplininin ağırlıklı olarak vurgulandığı görülmektedir (Şimşek, 2016; Gültekin ve Diğerleri, 2008). Sosyal Bilgiler Programındaki üniteleri oluşturan temaların merkezinde Coğrafya, Tarih, Ekonomi, Sosyoloji, Antropoloji gibi sosyal bilimlerin ürettiği bilgiler ve bunların Vatandaşlık Bilgisi konuları ile örgütlenmesi yoluyla oluşturulduğu söylenebilir (Tay, 2017).

Bu açıdan Tablo 1 incelendiğinde Gruplar, Kurumlar ve Sosyal Örgütler ile Güç, Yönetim ve Toplum” adlı öğrenme alanlarının ve İnsan Hakları ve Vatandaşlık ara disiplinin; C3 Çerçeve Programında ise “Sivil ve Siyasi Kurumlar, Katılım ve Müzakere, Süreçler, Kurallar ve Kanunlar” adlı disiplin araçlarının Vatandaşlık Bilgisi ve Hukuk gibi sosyal bilim disiplinleri ile ilişkili olduğu görülmektedir.

4. Sınıf Programında Vatandaşlık disiplinine ait konuların ve kazanımların daha sınırlı bir bakış açısıyla hazırlandığı; C3 Programında ise daha kapsamlı bir bakış açısının olduğu görülmektedir. C3 Programında Vatandaşlık disiplini ile ilgili “demokrasi, sosyal katılım, müzakere ederek düşünme, devlet, hükümet, hükümet yetkilisi, anayasa, karar alma ve karar verme” gibi gündelik yaşam içinde öğrencinin sürekli duyduğu, karşılaştığı, güncel ve vatandaşlık faaliyetlerini bilinçli yapmasına katkı sağlayacak kavramlara ve kazanımlara; Sosyal Bilgiler 4. Sınıf Programının ise “sosyal örgüt, sivil toplum, resmi kurum, grup, yerel yönetim” gibi konu ve kazanımlara yer verdiği görülmektedir. Öğrencinin hayatında uygulama yaparak öğrenebileceği kazanımların genelde bilgi veya kavrama düzeyinde verilmesi program açısından bir eksiklik olarak görülebilir. Başaran’ın (2007) “İlköğretim Okullarında Vatandaşlık ve İnsan Hakları Eğitimi Programının Uygulanışına İlişkin Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Görüşleri” adlı çalışması Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin Vatandaşlık ve İnsan Hakları Eğitim Programında hedefler, içerik, öğrenme-öğretme süreci ve değerlendirme konularında birtakım sorunlar yaşadığını ortaya koymaktadır. Bu çalışmada öğretmenler içerikte soyut kavramların çok fazla olduğunu, içeriğin çok tekrar ettiğini bu nedenle de ders saatinin yeterli olmadığını belirtmişlerdir.

Tablo 2 incelendiğinde 4. Sınıf Sosyal Bilgiler Programında yer alan “Üretim, Dağıtım ve Tüketim” adlı öğrenme alanının ve Girişimcilik adlı ara disiplininin; C3 Çerçeve Programında ise “Ekonomi ile ilgili Karar Verme, Döviz ve Piyasalar, Ulusal Ekonomi ve Küresel Ekonomi”

adlı disiplin araçlarının Ekonomi disiplini ile ilişkili olduğu görülmektedir. C3 Çerçeve Programının Sosyal Bilgiler Programına kıyasla Ekonomi disiplinine çok geniş bir bakış açısından baktığı söylenebilir. Üretim, Dağıtım ve Tüketim adlı öğrenme alanında ve Girişimcilik ara disiplininde “istek, ihtiyaç, bilinçli tüketici, kaynak türleri, ihtiyaçlar ve meslekler arasındaki ilişki” gibi konu ve kavramlara ağırlıklı olarak yer verilmiştir. Ekonomi gibi bireyin tüm yaşantısını etkileyen, gündelik hayat içinde sürekli meşgul olduğu aktivitelerde karşılaştığı bir disiplini sadece “istek ve ihtiyaç” kavramlarıyla açıklamak program açısından önemli bir eksikliklerdir. Halbuki Sosyal Bilgiler Programını oluşturan genel amaçlar incelendiğinde “*Ekonominin temel kavramlarını anlayarak, kalkınmada ve uluslararası ekonomik ilişkilerde ulusal ekonominin yerini kavrar*” maddesi, ekonomik sürdürülebilir kalkınma eğitimi için öğrencilerin sahip olması gereken yeterliliği ortaya koymaktadır (Kaya ve Tomal, 2011). Ama bunun programda sadece bir ifade olarak yer alması, 4. Sınıf Sosyal Bilgiler Programında bu amaca yönelik bir temanın olmayışı genel amaçlar ve temaların birbirinden kopuk olduğunu da ortaya koymaktadır. C3 Programında bireyin hem kişisel hayatında kullanabileceği hem de küresel boyutta kullanılan ekonomi ile ilgili kavramlar ve konular yer almaktadır. Bireyin, Ekonomi disiplini ile ilgili önemli temel kavramların bilgisine sahip olması, bir Ekonomist gibi mantıklı karar alma/karar verme becerilerinin bireye kazandırılmaya çalışılması ve bireyin hem ulusal hem de küresel boyutta ekonomi ile ilgili temel verileri yorumlayabilmesi C3 Çerçeve Programının dikkat çeken özellikleri arasındadır.

Tablo 3 incelendiğinde 4. Sınıf Sosyal Bilgiler Programında yer alan “İnsanlar, Yerler ve Çevreler” ile “Küresel Bağlantılar” adlı öğrenme alanlarının; C3 Çerçeve Programında ise “Coğrafi Tasarımlar: Dünyanın Mekânsal Görüntüleri, İnsan Çevre Etkileşimi: Yerler, Bölgeler ve Kültür, İnsan Nüfusu: Mekânsal Yapılar ve Hareketler, Küresel İletişim: Mekânsal Yapıların Değişimi” adlı disiplin araçlarının Coğrafya disiplini ile ilişkili olduğu görülmektedir. Her iki programın da yerlerin kültürel ve çevresel özelliklerini belirlemek için grafik-harita veya tasarım oluşturma gibi kazanımlara yer verdiği; Coğrafi Bilgi Sistemi ile ilgili bazı konulara değindiği görülmektedir. Sosyal Bilgiler Programında yer alan “İnsanlar, Yerler ve Çevreler; Küresel Bağlantılar; Kültür ve Miras; Üretim, Dağıtım ve Tüketim” adlı öğrenme alanlarına ait bazı kazanımlar Google Earth programıyla da ilişkilidir (Karakuş ve Oğuz, 2013). Her iki programdaki bu benzerliklerden farklı olarak, C3 Çerçeve Programının “insan, insanın çevreye olan etkileri, küresel iletişim, göç, üretim ve çevre ilişkisi” gibi konulara daha detaylı bir yer verdiği söylenebilir.

Tablo 4 incelendiğinde 4. Sınıf Sosyal Bilgiler Programında yer alan “Kültür ve Miras” adlı öğrenme alanı ile; C3 Çerçeve Programında bulunan “Değişiklik, Süreklilik ve Bağlam; Bakış Açıları; Tarihi Kaynaklar ve Kanıtlar; Nedenler ve Kanıtlama” adlı disiplin araçlarının Tarih disiplini ile ilişkili olduğu görülmektedir. 4. Sınıf Sosyal Bilgiler Programında milli tarih, milli kültür, sözlü tarih gibi daha sınırlı konu ve kavramlar yer alırken, C3 Programında ise değişim ve sürekliliği algılama, tarihsel empati, tarihi kaynaklara ulaşma, kanıt kullanma gibi daha genel ve öğrenciyi bir Tarihçi gibi etkin kılan kazanımlar bulunmaktadır. İnci (2009) “Türkiye Sosyal Bilgiler Programının Karşılaştırmalı İncelenmesi” adlı çalışmasında Türkiye’deki Sosyal Bilgiler Programını vizyon, amaçlar, öğrenme alanları, yaklaşım ve yöntemler, ölçme ve değerlendirme yöntemleri açılarından Kanada’nın Ontorio eyaleti, Amerika Birleşik Devletleri’nin New York ve Kaliforniya eyaletleri, İrlanda, Finlandiya ve Yeni Zelanda Sosyal Bilgiler Programları ile karşılaştırmıştır. Bu çalışma, Türkiye’deki Sosyal Bilgiler Programının çok kültürlülük, aktif vatandaşlık, girişimcilik, anti-ayrımcı eğitim, sürdürülebilirlik, tarihe eleştirel bakış ve güncel olaylar ve sorunlar konularında geliştirilmeye gereksinim duyduğunu ortaya koymaktadır.

Sonuç olarak C3 Çerçeve Programının boyutlarından biri olan “Disiplin Kavramlarını ve Araçlarını Uygulamak” boyutundaki, Tarih, Coğrafya, Vatandaşlık ve Ekonomi disiplinleri ile

ilişkili kazanımların içerik olarak kapsamlılık, kullanılabilirlik, pratiklik, hayatilik ve güncellik ilkeleri açısından 4. Sınıf Sosyal Bilgiler Öğretim Programına kıyasla daha ileri düzeyde olduğu söylenebilir.

Araştırma sonuçları dikkate alındığında;

- Çok disiplinli bir anlayışla oluşturulmuş olan İlkokul Sosyal Bilgiler Programının “Disiplin Okuryazarlığı” kavramı dikkate alarak tekrar gözden geçirilmesi,
- İlkokul Programında yer alan kazanım içeriklerinin güncellik, hayatilik ve kullanılabilirlik gibi öğretim ilkeleri dikkate alınarak tekrar güncellenmesi,
- Sosyal Bilgiler Öğretim Programında yer alan Ekonomi, Coğrafya, Vatandaşlık ve Tarih gibi bireyin hem okul hem iş hem de sivil yaşamında çokça faydalanacağı disiplinlerin konu başlıklarının artırılması,
- Güncellenecek Sosyal Bilgiler Öğretim Programında özellikle öğretmenlerin, velilerin, farklı Sivil Toplum Örgütlerinin, iş dünyasında önemli yeri olan şirketlerin, öğrencilerin, gençlerin öneri ve görüşlerine daha fazla önem verilmesi, sunulabilecek öneriler arasında yer alabilir.

5. KAYNAKLAR

- Başaran, T. (2007). *İlköğretim okullarında vatandaşlık ve insan hakları eğitimi programının uygulanışına ilişkin sosyal bilgiler öğretmenlerinin görüşleri*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Edirne
- Güçlü, N. & Bayrakçı, M. (2004). Amerika birleşik devletleri eğitim sistemi ve hiçbir çocuğun eğitimsiz kalmaması reformu, *Gazi Üniversitesi Kurşehir Eğitim Fakültesi*, 5 (2), 51-64
- Gültekin, M., Bayır Gürdoğan, Ö. & Göz, N., L. (2013). 2004 sosyal bilgiler öğretim programında yeni anlayışlar: 1998 öğretim programından farklılıkları açısından inceleme. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 12 (46), 27
- Hancock B., Ockleford, E. & Windridge O., W. (2009). *An introduction to qualitative research*. Nottingham: The NIHR RDS for the East Midlands.
- İnci, S. (2009). *Türkiye sosyal bilgiler programının karşılaştırmalı incelemesi (Kanada (Ontario), İrlanda, ABD (New York, Kaliforniya), Finlandiya, Yeni Zelanda)*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kocaeli
- Karakuş, U. ve Oğuz, S. (2013). Sosyal bilgiler dersi coğrafya konularında Google Earth kullanımı ve öğretmen görüşleri, *Uluslararası Avrasya Sosyal Bilimler Dergisi*, 4 (12).
- Kaya, M., F. ve Tomal, N. (2011). Sosyal bilgiler dersi öğretim programının sürdürülebilir kalkınma eğitimi açısından incelenmesi, *Eğitim Bilimleri Araştırma Dergisi*, 1(2)
- Keskin, Y., & Keskin, S., C. B. (2011). Amerika birleşik devletleri. Öztürk, C. (Eds.), *Farklı ülkelerin sosyal bilgiler öğretim programı* (pp. 73–103). Ankara: Pegem Akademi
- Merey, Z., Kuş, Z. ve Karatekin, K. (2012). Türkiye ve ABD ilköğretim sosyal bilgiler öğretim programlarının değerler eğitimi açısından karşılaştırılması, *KUYEP*, 2(12).
- NCSS (2013). *The College, Career, and Civic Life (C3) Framework for Social Studies State Standards: Guidance for Enhancing the Rigor of K-12 civics, economics, geography, and history*. MD: Silver Spring. . [Çevrim-içi: file:///C:/Users/Asus/Desktop/c3%20modeli/C3-Framework-for-Social-Studies.pdf], Erişim tarihi: 01.12.2016.
- Osmanoğlu, A., E. ve Gülten, Y. (2013). Mısır ve Türkiye 6. sınıf sosyal bilgiler öğretim programı karşılaştırılması, *Turkish Studies*, 8 (6)
- Öztürk, F., Z. ve Öztürk, T. (2013). Kanada (Ontario) sosyal bilgiler öğretim programı ve bu programın Türkiye sosyal bilgiler öğretim programıyla karşılaştırılması, *Adyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6 (14)
- Safran, M. (2014). Sosyal bilgiler öğretime bakış. Tay, B. ve Öcal, A. C. (Eds.), *Özel öğretim yöntemleriyle sosyal bilgiler eğitimi* (pp. 2-16). Ankara: Pegem Akademi.
- Socialstudies (30 Nisan 2017). *Why do we need the C3 framework?* (available online at: <http://www.socialstudies.org/c3/c3framework>), Erişim tarihi: 30 Nisan 2017

- Şimşek, S. (2016). Sosyal bilgiler programının yapısı ve özellikleri. Şimşek, S (Eds.), *Sosyal bilgiler öğretimi* (pp.24-56). Ankara: Anı Yayıncılık
- Patton, M. Q. (2014). Nitel araştırma ve değerlendirme yöntemleri. Bütün, M. ve Demir, S., B. (Çev. Ed.) *Nitel araştırmanın doğası*. Ankara: Pegem Akedemi
- Tay, B. (2017). 2005 Sosyal bilgiler dersi öğretim programı ile 2017 sosyal bilgiler dersi taslak öğretim programının karşılaştırması, *International Journal Of Eurasia Social Sciences*, Vol: 8, Issue: 27, pp. (461-487).
- Tay, B. ve Baş, M. (2015). 2009 ve 2015 yılı hayat bilgisi dersi öğretim programlarının karşılaştırılması. *Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi*, X (II).
- Tay, B. ve Demir, S., B. (Çev.Ed.). (2016). *Sosyal bilgiler öğretiminin ve öğreniminin geçmişi, bugünü ve geleceği*. Ankara: Anı Yayıncılık
- Yazıcı, K. (2009). Yeni Zelanda sosyal bilgiler öğretim programı ve bu programın Türkiye'deki sosyal bilgiler öğretim programı ile karşılaştırılması. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 22
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2011). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin
- Yıldırım, E. ve Kayhan, H., N. (2014). Türkiye ve avrupa birliği'ne üye bazı ülkelerin sosyal bilgiler öğretmenliği eğitim programlarının insan hakları ve demokrasi eğitimi açısından incelenmesi, *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3(14).

Extended Abstract

Developed countries use educational systems effectively to overcome the social problems which they faced. By keeping their educational system up to date consistently, they interfere the problems which was arisen or have potentially to arise. The best example of this situation is the introduction of a lesson called Social Studies in educational institutions as a solution to the social chaos in the early 20th century in the United States. This course has been included in curriculum of many countries in the world (USA, Canada, Japan, South Korea, Finland, Turkey etc) due to the mission of "realization of social existence" which was attributed to it. It has been observed that this course, which has a multidisciplinary structure, closely followed the contemporary understandings that have taken place in the educational sciences from time to time. Especially in the USA, for bringing the Social studies a contemporary dimension, National Council for the Social Studies (NCSS) spends more effort. This study attempted to compare the achievements addressed to the K3-5 levels in the C3 Framework Program prepared National Council for the Social Studies in the year 2013 to improve social studies standards on the basis of the provinces with those of primary social studies course which was restructured in 2004 and updated in 2012 in Turkey.

In the research, it was benefited from document analysis method which is one of the qualitative data collection methods. The data obtained from the study were analyzed according to the stages of the document analysis method.

The result of the research evaluated generally, It seen that learning domains and units that constitute the 2004 Social Studies Program has been created with an interdisciplinary approach and a social science discipline appears to have been emphatically emphasized in each learning domains. With this understanding, the first finding is examined that the learning domains such as "Institutions, Social Organizations and Power, Management and Society" in Social Studies Program, and the disciplinary tools such as Civic and Political Institutions, Participation and Deliberation: Applying Civic Virtues and Democratic Principles, Processes, Rules, and Laws in the C3 Framework Program are related to Citizenship and Law social science disciplines. It seem that the issues and achievements related to citizenship discipline in the 4th class Social Studies Program has been prepared with more limited view but the C3 Framework has been prepared with more comprehensive viewpoint. C3 Framework includes the concepts and achievements like democracy, social participation, negotiation thinking, state, government, government officials, constitution, decision making and decision making that are mostly perceived and used by students in daily life but 4th Class Social Studies program includes the concepts and achievements like "social organization, official institution, group, local government" that the student could encounter them in his/her daily life in limited time periods. When the results obtained from the second findings are examined, it is seen that the learning domains such as "Production, Distribution and Consumption" in Social Studies Program and the disciplinary tools such as "Economic Decision Making, Exchange and Markets, The National Economy and The Global Economy" in the C3 Framework are

related to economy disciplines. While the Production, Distribution and Consumption learning domain contains only the individual's desire, need and achievements related to the consumer profile emerged in this context; the C3 Framework contains concepts and topics related to the economy that can be used both in his/her personal life and in the global dimension. The fourth finding is examined that "People, Places and Environments" and "Global Connections" learning domains in the 4th Class Social Studies Program and the "Geographic Representations: Spatial Views of the World, Human-Environment Interaction: Place, Regions, and Culture" disciplinary tools in the C3 Framework are related to the Geography discipline. The achievements in the both programs contain creating graphic-map or design to determine the cultural and environmental characteristics of the places. But compared to the 4th Class Social Studies Program, the C3 Framework focuses on concepts and issues such as "human being, the effects of people on the environment, global communication, migration, production-consumption and environment" with a broader perspective. When the last finding is examined it is seen that "Culture and Heritage" learning domain in the 4th Class Social Studies Program and the "Change, Continuity, and Context, Perspectives, Historical Sources and Evidence, Causation and Argumentation" disciplinary tools in the C3 Framework are related to the History discipline. While there are more national subjects and concepts such as national history, national culture and oral history in the 4th Class Social Studies Program, in the C3 Framework there are achievements which activated the students like a historian such as change and continuity perception, historical empathy, access to historical sources, use of evidence.